

ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡΙΚΑ ΝΕΑ

Διεθνής Έκθεση Ορυκτών και Απολιθωμάτων στην Αθήνα

Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο φιλοξένησε για δύο μήνες (27 Μαΐου - 27 Ιουλίου 1994) μια σπάνια συλλογή ορυκτών και απολιθωμάτων απ' όλο τον κόσμο. Η έκθεση ήταν επιστημονικού, εκπαιδευτικού και πολιτισμικού περιεχομένου, με θεματικά άξονα: "Το Έργο του Ανθρώπου" (Καλλιτεχνήματα των Συλλογών του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου) και "Το Έργο της Φύσης" (Ορυκτά και Απολιθώματα). Διοργανώθηκε από το Υπουργείο Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και από το Σύλλογο Ελλήνων Συλλεκτών Ορυκτών και Απολιθωμάτων, στο πλαίσιο της Ελληνικής Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι επισκέπτες της έκθεσης είχαν την ευκαιρία να θαυμάσουν μοναδικής ομορφιάς ροδοχρωστές, σιδηροπυρίτες, χαλαζίες, απατίτες, μαλαχίτες, σμιθσονίτες, απολιθωμένους τριλοβίτες, μαλάκια, σπονδυλωτά, κ.ά., ελληνικά ή ξένα, με ιστορία αιώνων ή και εκατοντάδων εκατομμυρίων ετών. Ιδιαίτερη σημασία έχουν, ανάμεσα στα χιλιάδες εκθέματα, τα ορυκτά εκείνα που δημιουργήθηκαν στη φύση, ύστερα από ανθρώπινη δραστηριότητα (π.χ. λαυριονίτες, μα χλωριούχα ένωση του μολύβδου σε μικρούς λευκούς επιμήκεις κρυστάλλους, που βρίσκεται στις κοιλότητες των αρχαίων μεταλλουργικών σκυριών, οι οποίες ανασύρονται από τον πυθμένα της θάλασσας στην περιοχή του Λαυρίου).

Την έκθεση εγκαινίασε ο Υπουργός Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας κ. Κ. Σπύμιτς, την Παρασκευή 27 Μαΐου 1994.

Ο Σύλλογος Ελλήνων Συλλεκτών Ορυκτών και Απολιθωμάτων (Σ.Ε.Σ.Ο.Α.) διαθέτει τα εξής βιβλία που σχετίζονται με ορυκτά ή πετρώματα:

- "Τα ορυκτά των μεταλλείων του Λαυρίου", των Α. Κατερινόπουλου και Ε. Ζησιμόπουλου, εικονογραφημένο, στα ελληνικά και αγγλικά.

- "Στον κόσμο των ορυκτών και των πετρωμάτων", των Ε. Δήμιου και Δ. Πικοπούλου-Τσαλάκη, παιδικό βιβλίο, εικονογραφημένο.

- "Η Ελληνική προέλευση της ονοματολογίας των ορυκτών" των Ε. Δήμιου και Δ. Πικοπούλου-Τσαλάκη.

Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο πρότεινε ήδη στον Σ.Ε.Σ.Ο.Α. την επανάληψη της Έκθεσης κατά το δίμηνο Οκτωβρίου - Νοεμβρίου 1994. Πληροφορίες: Σ.Ε.Σ.Ο.Α., Λουκιανού 1, 106 75, Αθήνα.

Τα Πρακτικά του Β' Συμποσίου Αρχαιομετρίας

Περσσότερες από 40 πρωτότυπες εργασίες περιέχονται στα Πρακτικά του Β' Συμποσίου Αρχαιομετρίας της Ελληνικής Αρχαιολογικής Εταιρείας (Ε.Α.Ε.), που έγινε στη Θεσσαλονίκη το Μάρτιο του 1993. Ο τόμος των Πρακτικών θα έχει 500 περίπου σελίδες και υπολογίζεται ότι θα κυκλοφορήσει τους πρώτους μήνες του επόμενου χρόνου. Στα περιεχόμενα άρθρα εξετάζονται θέματα που καλύπτουν ένα μεγάλο φάσμα του κλάδου της Αρχαιομετρίας (διασκοπήσεις, χρονολογήσεις, τεχνολογία-προέλευση αρχαίων κεραμικών και μετάλλων, γεωαρχαιολογία, κ.ά.), περιλαμβάνονται όμως και καθαρά αρχαιολογικά θέματα.

Όλες οι εργασίες που υποβλήθηκαν κρίθηκαν από διεθνή Επιστημονική Επιτροπή. Η δαπάνη της έκδοσης των Πρακτικών καλύφθηκε με επιχορήγηση από κρατικούς και ιδιωτικούς φορείς.

Πληροφορίες: Καθ. Γ. Στράτης (Πρόεδρος Οργαν. Επιτροπής), τηλ. 031-992.870, Θεσσαλονίκη.

Διεθνής συνάντηση του Wiener Laboratory στην Κρήτη

Το Wiener Laboratory της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών και το Ίδρυμα Samuel H. Kress οργάνωσαν με επιτυχία στη Βικελαία Βιβλιοθήκη του Ηρακλείου Κρήτης μια διεθνή συνάντηση με θέμα: "The Practical Impact of Science on Field Archaeology: Maintaining Long-term Analytical Options", στις 30 Ιουλίου 1994. Η συνάντηση ήταν μια ανοικτή συζήτηση σε Στρογγυλό Τραπέζι (Workshop) μεταξύ αρχαιολόγων, θετικών επιστημόνων, συντηρητών, φοιτητών και υπευθύνων ανασκαφών που εργάζονται στην Κρήτη. Συζητήθηκαν θέματα σύμφωνα με το εξής πρόγραμμα:

- Palaeobotany (seeds, wood charcoal, pollen, phytoliths)

Professor Julie Hansen, Department of Archaeology, Associate Professor, Boston University.

- Geoarchaeology (lithics, soils, survey, Quaternary studies)

Professor George Rapp, Jr., Director, The Archaeometry Laboratory, University of Minnesota at Duluth.

- Ceramics and building materials (industrial, architectural, domestic)

Dr. Sarah J. Vaughan, Director, The Wiener Laboratory, The American School of Classical Studies at Athens.

- Conservation of archaeological artifacts (treatment methods and analysis)

Alice Paterakis, Conservator, Athenian Agora Excavations.

- Faunal remains (identifications, aging, herd management, butchery)

Professor Walter Klippel, Department of Anthropology, Professor, University of Tennessee, Knoxville.

- Human skeletal remains (dietary, pathology, genetics)

Professor Della Cook, Department of Anthropology, Professor, University of Indiana.

- Archaeological Chemistry (organic residues, bones, seeds, coprolites)

Dr. Richard Evershed, Lecturer, Department of Environmental and Organic Geochemistry, Bristol University, England.

- Metallurgy (mining, processing, sourcing and analysis of artefacts)

Dr. Lina Kassianidou, Institute of Archaeology, University of London.

Πληροφορίες: Dr. Sarah J. Vaughan, The Wiener Lab., Αμερικανική Σχολή Κλασ. Σπουδών, οδός Σουηδίας 54, 106 76 Αθήνα, τηλ. 7236313.

Το 5ο Συνέδριο της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας

Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον αναμένεται η πραγματοποίηση του 5ου Διεθνούς Σπηλαιολογικού Συνεδρίου της Ε.Σ.Ε., που έχει προγραμματισθεί να γίνει στη Αθήνα από 4 έως 8 Νοεμβρίου στην Αθήνα. Στο ίδιο χρονικό διάστημα θα γίνουν και οι εργασίες του Ευρωπαϊκού Συμποσίου με τίτλο "Sub-surface waters: Development, uses and protection", που υποστηρίζεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και οργανώνεται από τις Σπηλαιολογικές Εταιρείες Γαλλίας και Ελλάδας. Στα θέματα που θα παρουσιασθούν στο Συνέδριο θα εξετασθούν, μεταξύ άλλων, και τα εξής: Αρχαιολογία - Ανθρωπολογία στα σπήλαια, Παλαιοντολογικά ευρήματα, Στρωματογραφία και εξέλιξη σπηλαίων, Βιοσηλαιολογία, Εξερευνητικές σπηλαίων, κ.ά. Θα γίνουν εκδρομές σε γνωστά σπήλαια με ιδιαίτερη σημασία (Δυρός στην Ν. Πελοπόννησο, Βάρβαρο Προβατίνας στην Ήπειρο, Χαρκαδιό στην Τήλο, Ιδαίο στην Κρήτη, και Πετράλωνα στη Χαλκιδική), και οι συνέδριοι θα ξεναγηθούν επί τόπου από ειδικούς μελετητές των σπηλαίων ή ανασκαφείς. Έχουν ήδη δηλώσει συμμετοχή πολλοί Έλληνες και ξένοι ειδικοί.

Πληροφορίες: Ελληνική Σπηλαιολογική Εταιρεία, Σίνα 32, 106 72 Αθήνα, τηλ.: 3617824, fax: 3643476.

Ισοτοπα και παλαιοκλιματολογία

Επιστημονικές αντιπροσωπείες από 13 χώρες-μέλη του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενεργείας (Ι.Α.Ε.Α.) έκαναν μια ανασκόπηση των μέχρι τώρα δυνατοτήτων που παρέχουν οι αναλυτικές μεθοδολογίες των ισοτόπων για την καταγραφή των κλιματικών μεταβολών που έχουν συμβεί σε παγκόσμια κλίμακα τις τελευταίες χιλιετίες. Στην πρώτη συνάντησή για το σχετικό πρόγραμμα, που έχει την κωδική ονομασία PAGES (Past Global changeES) και έγινε από 19 έως 22 Απριλίου 1994 στη Βιέννη, έδρα του Ι.Α.Ε.Α., διαπιστώθηκε η μεγάλη δυνατότητα υποστήριξης που μπορεί να προσφέρει ο Ι.Α.Ε.Α. στο πρόγραμμα. Η ανασύσταση του παλαιοπεριβάλλοντος, εκτός από την προφανή χρησιμότητά της σε μελέτες αρχαιολογικές, ανθρωπολογικές, παλαιοντολογικές και άλλες, μπορεί, επιπρόσθετα, να συνεισφέρει σημαντικά για την πρόβλεψη του κλίματος και των αλλαγών του στις επόμενες εκατονταετίες. Τη χώρα μας ειδικά, η καταγραφή των συνθηκών που επικράτησαν στο παρελθόν διευκολύνεται ουσιαστικά από το πλήθος των αρχαιολογικών μαρτυριών, που συνοδεύονται μάλιστα από πολύ συγκεκριμένες αρχαιολογικές χρονολογήσεις. Ως ήταν συνεπώς ιδανική ευκαιρία για τη μελέτη του παλαιοπεριβάλλοντος η διάθεση κονδυλίων έρευνας και στην Ελλάδα.

Νέα επιστημονική εταιρεία για την αρχαία τεχνολογία

Με τίτλο Εταιρεία Μελέτης της Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας (Ε.Μ.Α.Ε.Τ.) ιδρύθηκε πρόσφατα μια νέα επιστημονική Εταιρεία, με σκοπό να εμβρυσώνει, να ενθαρρύνει και να διαδώσει τις συστηματικές μελέτες για τις τεχνολογικές δραστηριότητες των "αρχαίων" ελληνικών κοινωνιών, έως και τους μεταβυζαντινούς χρόνους. Η προηγμένη μεταλλουργική και ναυπηγική τεχνολογία των Αθηναίων, η πολιορκητική τεχνολογία της Μεγάλης Ελλάδας και των Μακεδόνων, τα μεγάλα τεχνικά έργα που εκτείνονται σ' όλη την ηπειρωτική και νησιωτική Ελλάδα, η βιομηχανική τεχνική της Αλεξάνδρειας ήταν εξ ίσου σημαντικά με τις λαμπρές απόψεις τους στη φιλοσοφία και τις τέχνες, αλλά λιγότερο γνωστά. Έχει διατυπωθεί από σημαντικούς ερευνητές ότι τα μεγαλύτερα έργα στην Ελλάδα έγιναν κατά τη διάρκεια της αρχαιότητας, κι ακόμα είναι γνωστό ότι τα αλεξανδρινά συγγράμματα αποτελούσαν τη βάση της παγκόσμιας τεχνολογίας έως τον 16ο αιώνα. Μια τέτοια τεχνολογική κληρονομιά σκεπάζει να μελετηθεί εκτενέστερα και να διαδοθεί η νέα Εταιρεία. Περισσότερα από 40 διακεκριμένα ιδρυτικά μέλη και ειδικοί επιστήμονες πλαισίωσαν την ΕΜΑΕΤ και προγραμματίζουν σειρά από εκδηλώσεις, όπως: προβολές ταινιών, διαλέξεις, διαγωνισμούς, συμμετοχές σε σχετικά ερευνητικά προγράμματα κ.ά. Η έδρα της Εταιρείας είναι στο Ε.Μ. Πολυτεχνείο και το πρώτο Διοικητικό της Συμβούλιο αποτελείται από τους κ.κ. Θ. Τάσιο (Πρόεδρο), Ε. Κακαβγιάννη (Αντιπρόεδρο), Χ. Λαζό (Γεν. Γραμματέα), Μ. Κορρέ, Γ. Βαρουφάκη, Ι. Σακκά και Α. Τανούλα. Η στήλη εύχεται ευόδωση των σκοπιών της Εταιρείας και πολύπλευρες δραστηριότητες.

Πληροφορίες: τηλ. 01-3624840, κα Μαντά.

Νέα Περιοδικά - Βιβλία

- Ένα νέο περιοδικό εκδόθηκε πρόσφατα στον κλάδο της Αρχαιομετρίας, με τίτλο "Archaeological Prospection" και εκδότες τους Mark Pollard και Arnold Aspinall. Στις σελίδες του δημοσιεύονται εργασίες σχετικές με τις γεωφυσικές διασκοπήσεις (για τον εντοπισμό θαμμένων ή υποθαλάσσιων αρχαιοτήτων, υπόγειων γκοιλιών, κ.ά.), ενώ συχνά φιλοξενεί και άρθρα επισκόπησης από κορυφαίους ειδικούς.

Πληροφορίες: Prof. M. Pollard, Dept of Archaeological Sciences, Univ. of Bradford, West Yorkshire, BD7 1DP, U.K.

- Τα Πρακτικά ενός διεθνούς συνεδρίου αρχαιολογικής που έγινε στην Bologna, Italia, τον Οκτώβριο του 1988 δημοσιεύθηκαν πρόσφατα από τον Εκδοτικό Οίκο του Πανεπιστημίου της Βολόγνα, με εκδότρια την Elena Antonacci-Sanraoile και τίτλο: Archeometallurgia ricerche e prospettive. Στο βιβλίο περιέχονται 51 εργασίες με πλήθος πινάκων και εικόνων. Οι γλώσσες που έχουν γραφεί οι εργασίες είναι η ιταλική, αγγλική, γερμανική και γαλλική και εξετάζονται θέματα εξαγωγικής μεταλλουργίας, εκκαμινομάτων, τεχνικών επεξεργασίας μετάλλων, διάβρωσης, συντήρησης μεταλλικών αντικειμένων και ιστορίας της αρχαιομεταλλουργίας. Δημοσιεύσεις Ελλήνων ερευνητών:

- "Confirmation of an observation by Aristotle concerning the flotation of galena. Related experiments". C. G. Tsaimou.
- "Metallurgical study of ancient slags coming from copper production in Pelasgia-Larisa Kremaste in Greece". G. Papadimitriou, M. Vardavouliou, R. Marini.
- "Bronze production during the hellenistic period in the Rhodes islands". G. Papadimitriou, C. Tsaimou, M. Vardavouliou.

Πληροφορίες-Παραγγελίες: CLUEB, Via Marsala 24, 40126 Bologna, Italia. Τηλ. 051-220736, fax: 051-237758. Τιμή βιβλίου: 130.000 ITL.